Autor Guste Santini
Srijeda, 08 Kolovoz 2001 22:16

Nadahnuti analitički tekst Aneli Dragojević u “Novom listu” od 8. kolovoza 2001. godine pokazuje što se događa sa bankama u tri sljednice prethodne Jugoslavije.

Jasno I argumentirano se prezentira stanje u bankarskom sitemu Slovenje, Hrvatske I Jugoslavije. U prvoj dominira slovenski kapital. U drugoj je bankarski sistem u vlasništvu stranaca. U trećoj predstoji sanacija poslovnih banaka i potom izbor „vlastitog puta“.

Kako sam i sam na mnogim mjestima pisao o problemima bankarskog sistema u rasponu od potrošenih pedesetak milijardi kuna (više od godišnjeg proračuna – sic!) do prodaje (ispod cijene) tako saniranih banaka inozemnim investitorima. Pri tome sam mnogo puta komentirao odnos centralne banke prema poslovnim bankama. Moje su analize pokazale da je neophodno ispitati događanja u bankarskom sistemu u posljednih desetak godina. Ministarstvo financija je ostalo gluho na moju argumentaciju. Zainteresirani moje napise mogu naći na ovim stranicama, odnosno u časopisu „Ekonomija/Economics“ te u mojim knjigama od kojih posebno izdvajam knjigu: „Bespućima ekonomske politike – Tranzicija samoupravnog u tržišni model privređivanja“, Binoza-press, Zagreb, Kčićeva 9. 2001. godina.

Ipak posebno želim podvući dodatnu vrijednost teksta Aneli Dragojević. Naime, iz analize je vidljivo da je financijska industrija u Sloveniji u izravnoj podrški slovenskoj privredi i da prethodi u osvajanju inozemnih tržišta odnosno da poslovnim kombinacijama produbljuje izvozno tržište slovenskim privrednicima. Tako se na jasan i prepoznatljiv način identificira koncepcija i strategija razvoja slovenske privrede koja je danas vodeća zemlja po dohotku per capita među tranzicijskim zemljama. To je tako kada se jasno postave ciljevi i odaberu najučinkovitije strategije. U tim i takvim uvjetima pitanje taktike i operativne politike je tek izvedenica i lako ih je identificirati.

Upravo slovenski slučaj možemo uzeti kao relevantnu i kritičku opservaciju o događajima u Hrvatskoj. Mi smo sve radili drugačije. Naša rabota je rezultirala „prikrivanjem“ inflacije, zaduženjem prema inozemstvu za preko 11 milijardi $, velikim tuzemnim dugom pri čemu se „dubioze“ još uvijek nisu identificirale. Pri tome imamo preko milijun pnzionera koji su vjerovnici države, kao i, gotovo, 400 tisuća nezaposlenih. Očekivano: svaka javna potrošnja je u tim i takvim uvjetima isuviše visoka a porezi izravna kočnica privrednoj aktivnosti. Polako ali sigurno sve veći broj građana shvaća svekoliku složenost u kojoj se nalazi hrvatska država.

Naslov asocira na još jednu činjenicu. Svi koji poznaju Beograd znaju da je posebno značajna ulica Knez Mihajlova u kojoj su za vrijeme Prve Jugoslavije bile smještene strane banke koje su dominirale i određivale privrednu aktivnost ondašnje Jugoslavije. Hrvatskoj se ponavlja ta priča ali u puno gorem aranžmanu. Naime, prisutna globalizacija i tehničko-tehnološka dinamika izmjene privredne strukture Hrvatsku jasno profilira kao zemlju Trećeg svijeta. Ne mogu a da ne podvućem svoje nezadovoljstvo tom činjenicom jer sam duboko uvjeren da tako nije trebalo biti. Što više moj životni optimizam mi sugerira da jasno i javno iskažem svoje nezadovoljstvo stanjem i uputim odlučan zahtjev vlasti da se ovo stanje mjenja. Hrvatska ima još uvijek na raspolaganju sredstava i znanja da izmjeni postojeće stanje. I opet za to je potrebna koncepcija i strategija razvoja. Zato je potreban plan kao sredstvo I instrument ekonomske politike. Plan I tržište (uvijek je na strani razvijenih što je uočio I Adam Smith) nisu u suprotnosti. Što više

tržišna anrahija je nedopoustiva I moguće (po mome mišljenju potrebno) ju je kontrolirati planom. Slovenci nam to pokazuju od uspostave svoje države.